

Mese a meséről

A mese varázslatos dolog. Amellett, hogy szórakoztató, észrevétlenül fejleszti a szókincset, a koncentrációs képességet és a fantáziát. Továbbá segíti a szülő-gyermek kapcsolat erősítését is. Nem lehet elég korán kezdeni a mesélést gyermekeinknek, unokáinknak. Jó, ha a gyermekszobában már a kezdetektől fogva tartunk könyveket, amiket természetesen rendszeresen forgassunk is. Később, amikor már nőnek a gyerekek, szívesebben mennek maguktól a könyvesboltba, nagy örömmel válogatnak a színes borítók között.

A válogatásban azonban nagy szükségük van az iránymutatásunkra, segítségünkre. Elsősorban az életkort és az érdeklődési kört kell figyelembe venni. A jó mesekönyv szórakoztatva tanít, illetve olyan információkat ad a gyerekeknek, amik elősegítik a fejlődését.

Számos generáció a nagy mesemondók, Grimm, Andersen, valamint a népmesék egész során nőtt fel. A klasszikusok a mai napig is népszerűek, azonban egyre gyűlnek az újabb és újabb, mai szerzők által írott mesekönyvek is. Az újabb mesék megjelenítése érdekében szinte minden évben olvashatunk itt, ott, amott pályázati kiírásokat. A pályázati feltételek változhatnak, de a lényeg mindig maga a mese. Nem elhanyagolható a mesék képi illusztrációja sem, hiszen a gyermekek látásmódját, vizuális kultúráját a képek is erőteljesen befolyásolják. Az utóbbi 10 évben nagyon sok értékes mesekönyv jelent meg. Óriási az érdeklődés, hiszen mindenki a legjobbat szeretné gyermeke számára, ezért érdemes egy-egy Magyarországra látogatás alkalmával felújítani, kiegészíteni mesekönyv-gyűjteményünket. Ízelítésként bemutatunk néhány újdonságot az elmúlt évek mesekönyv terméséből. Boldizsár Ildikó neve talán már sokunknak ismerősként cseng. Aki még nem hallott róla, annak szeretném bemutatni néhány igen kedvelt könyvét. Elsőként talán a *Macskacicó-Magyar tündérmesék* című könyvet ajánlanám, amely egyenesen a tündérek világába kalauzolja el kis hallgatóját. A szerző közel harminc magyar tündérmesét gyűjtött össze egy kötetbe. Egészen másra gondolunk, amikor kezünkbe vesszük a szerző másik könyvét, a *Boszorkányos meséket*. Gonosz boszorkány, vasorrú bába, vénséges banya jut eszünkbe erről a címről. Azonban az itt szereplő Amália egy szépséges-szép boszorkány, aki érti az állatok és a növények nyelvét, csöppet sem gonosz, csak néha szomorú. Csodás történeteket mesél az esőről, a napról, a holdról, a csillagokról, a felhőkről, a virágokról, a madarokról, szünkékről és árnyékokról. Boldizsár Ildikó több könyvét Elek Livia illusztrálta. Közös munkájuk eredményeként született az esti mese sorozat. A mese az álommal rokon, ám korántsem mindegy, hogy mit mesélünk gyermekeinknek elalvás előtt. Az *Esti Tündérmesék* garantáltan erőszakmentes, nemcsak nyugodt alvást és szép álmokat ígérnek, hanem gyermekeink érzelmvilágát is kedvezően befolyásolja. Talán ennek a kötetnek a szerves kiegészítője az *Esti mesék a szeretetről*. A mesék egytől egyig a szeretetről szólnak, arról az érzésről, amelyből a mai világunkban a legnagyobb hiány van. A mesék évszázadok óta azért születnek, hogy az ember a legnehezebb pillanatokban is megőrizze a legnemesebb érzéseit, és élni segítse őket. Nem véletlen a mondás, miszerint "a mese a szegény ember orvossága". Gyakran felvetődik a kérdés, hogy vajon a régi vagy az új mesekönyvek a korszerűek vagy kívánatosak. Ennek a dilemmának nem sok helye van, mivel a gyermekeink érdeklődése a döntő abban, hogy mikor milyen mesét olvassunk nekik. Itt említem a Csimota Kiadó *Tolerancia* sorozatát. Van egy korszak az óvodában, amikor a kislányok királykisasszonyok szeretnének lenni, természetesen királyfival az oldalukon, és minden csodaszép és csudajó. Azonban az élet nem ilyen. Erre példa Benedek Elek: A csúnya királyfi és a szép királykisasszony. Benedek Elek meséje egyszerűen szívyszerű és valós. A meglepően modern mesében a királykisasszony kikoszorúzza az őt ostromló csúf királyfit, aki furfangos cselhez folyamodik, és végül mégiscsak elnyeri a királynő szívét. Rippl Renáta rajzai pedig több mint illusztráció. A kollázs technikával és színezéssel elkészített rajzokban olyan képi világ születik, amiben minden figura mesészerűen szerethető lesz. Finny Petra sietett a szemüveget nem szerető gyermekek segítségére a *Csodálatos szemüveg* című könyve megírásával.

Kovács Áron öt évesen kényszerül a szemüvegesek sorába. Nem utálatos pápaszemnek, hanem varázseszköznek tekinti a szemüveget, melyen keresztül új világ elevenedik meg számára. Ez a könyv szinte mindenkinek hasznos, a gyerekeknek, akit csúfolnak, a szülőnek, aki vigasztalni szeretné gyermekét. Hasznos lehet talán néhány szülőnek, hogy kedvet kapjon egy új kerethez. Mindemellett szemléletet is tanít a világról és a valóságról. Arról is, hogy a humor a legjobb lencse, rajta keresztül mindent más színben lehet látni. A nemzetközi Gyermekkönyvnapra jelent meg a *Két egér kalandjai* sorozat ötödik kötete *Fekete-fehér* címmel. Talán a 2011-es Könyvhét kedvencének is lehet mondani ezt a kötetet. Mindenkinek ajánlom. A múzeumi egér és unokatestvére ezúttal a fekete-fehér jelenséget fedezik fel. Olyan témákat járnak körbe, amelyekben markánsan van jelen a fekete-fehérség. A fény és árnyék, mely egy-egy múzeumi éjszaka kapcsán kerül megtárgyalásra. Az ötlet és a szöveg egyaránt izgalmas és zseniális, a képek pedig önmagukért beszélnek. Ha Balaton, akkor természetesen egyből Matula bácsi és Tutajos jut eszünkbe, akik csónakkal járók be a nádist, hiszen ők Fekete István *Tuskevár* című regényének főszereplői. Azonban a Mille-nárison megrendezett 7. Gyermekirodalmi Fesztivál és Vásáron új szerző tűnt fel, aki témájaként szintén a Balatont választotta. Nyulász Péter: *Helka - A Burok-völgy árnyai* című könyve kalandokban bővelkedő meseregény a Balatonról. A könyv főszereplői a korábbi legendahősök gyermekei, akik saját múltjuk titkainak nyomába erednek, s mi velük együtt fejthetjük meg az eredeti legenda rejtjelmeit. Egy különleges mesekönyvet neveztek be a Nürnbergben megrendezésre került Szellemi javak Világkiállításra 2010-ben. A szerzője Latorcainé Újházi Aranka, és a könyv címe *Kölyök medence*. A szerző unokáinak írta a könyvet, és saját maga készítette az illusztrációkat is. Azért nevezték be ebbe a rangos versenybe, mert egyszerre szól fogyatékos és egészséges gyermekek számára. A nagymama észrevette, hogy unokái rácsodálkoznak egy-egy fogyatékkal élő társukra: vagy elfordultak, vagy nem tudtak mit kezdeni a látvánnyal. Ekkor jött az ötlet, hogy az empatikus magatartást már kisgyermekkorban gyakorolni kell. Tudatosítani, hogy fogyatékosága ellenére ugyanolyanok, mint mi, akik egészségesek vagyunk. Ebből született az a gondolat, hogy a mesekönyv egyik oldalára írott szöveg, míg a másik oldalára, a rajzok fölé, Braille írás kerüljön. A Vakok Intézete nagy örömmel és köszönettel fogadta ezt a könyvet, mivel már régóta igény van rá.

2010-ben az Év Gyermekkönyve-díjat az IBBY-t Bagossy László: *A Sötétben Látó Tündér* című mesekönyve kapta. A színházrendező Bagossy László ezzel a könyvével a Szép Magyar Könyv egyik különdíját is elnyerte. Annak ellenére, hogy nagyon modern és nagyon mai, történetei visszanyúlnak a nép- és tündérmesék birodalmába. Előbb színpadra íródott, csak most született belőle könyv. A egyszemélyes darab főszereplője Pogány Judit, aki lenyűgöző mesemondónak bizonyult. Aki még nem látta a színdarabot, annak érdemes egy hazalátogatást úgy időzítetnie, hogy elcsípjén egy előadást az Örkeny Színházban.

Pogány Judit nevével találkozhatunk egy új, 26 részes magyar rajzfilmsorozatban is, a *Bogyó és Babóca*-ban. Könyv formában már régóta nyomon követhettük a csigafiú és katicabogár leányzó kalandjait. Bartos Erika álmodta tollba, míg képernyőre M. Tóth Géza rendezte (a Maestro film rendezőjeként Oscar díjra jelölék). Egy újabb rendezőt fogott meg a mese világa. Rófusz Ferenc *A légy* Oscar-díjas rendezője rajzfilmet készített Igaz Dóra *Réka* című mesesorozatából. A gyerekek életében nagy traumát jelent, amikor egy-egy betegség ágnak dönti őket. Ilyen helyzetben segít ez a sorozat, mely a betegségek megértéséről, kezeléséről, kezeléséről szól. *A Süssi, a sárkány, a nagy ho-ho-horgász, Pom Pom* és egyéb sikeres rajzfilmek készítése óta több évtized telt el, és örülhetünk olyan új rajzfilmeknek, amik erőszakmentesek, kedvesek, tanulságosak, gyermekeknek valók. Kellemes szemelgetést kívánok a közelgő hosszú őszi-téli estékre.

Nádasdy-Farkas Irén